

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ— ਡੈਫ ਐਂਡੈਂਟ-ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਤਿਲਕ ਰਾਜ, - ਮੁਦਈ

ਅਤੇ

*

4 ਦਿੱਲੀ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ, - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਵਾਬਦਾਰ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4-ਡੀ ਆਫ 1952

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ III) ਸੈਕਸ਼ਨ 173— ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਟਾਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ— ਸਟਾਲ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਭਾਵੇਂ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੀ। 12 ਅਪ੍ਰੈਲ

> ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (1) ਪ੍ਰੀਐਫ ਅਪੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਤੇ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬੇਤੁਕੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

31 ਅਕਤੂਬਰ 1951 ਦੇ ਦਿਨ, ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਸੁਰੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਵਿਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਫੇ ਸਪੇਸਲ ਐਪੀਲੈਂਟ ਪੀਵਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ। ਸੁਬਰਦੀ ਨਤੋ ਜੁ ਗੋ, ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਮਾਤ। D<*Ihi, ਮਿਤੀ 11 ਮਈ 1951, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਹਿੰਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਟਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਂਗੁਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ

ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

9

PUNJAB SERIES

[VOL.

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਤਿੰਨ ਐਨਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ- ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4-ਡੀ, 5-ਡੀ ਅਤੇ 10-ਡੀ ਆਫ 1952, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਤਿੰਨ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਊਂਸਪਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ /i ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਫੇ ਦੁਆਰਾ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ

ਤਿਲਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਸੁਧਾਰ

ment ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ^ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, ਤਿੰਨ ਸਬੰਧਤ ਮੁਦਈਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਟਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੂੰ ਸਟਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਹਰ ਮਹੀਨੇ *ਤਿਹ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।* ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 4 ਧਾਰਾ 173 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੇਟਿਫ ਨੇ ਖੁਦ ਸਟਾਲ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਸੀ। ਦ

* ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਸੀ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਟਾਲ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਾਦਲਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਟੈਮ-

• ਅਸਲ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੋਰਰੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ * ਛੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਟਾਲ ਦੇ A • ਕਿੱਤੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ *ਤਿਹ ਬਾਜ਼ਾਰੀ* ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਾਦਲੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ (i) ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫੈਂਡ ਐਂਟੀ-ਮਮ ਸਿਓਲ ਕਮੇਟੀ ਸਾਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, (ii) ਮੁਦਈ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਸੀ। ਕਪਿਲ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁਪਤਤਾ, ਅਤੇ (iii) ਤੱਥ ਕਿ ਸਟਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ, ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਪਟੇਦਾਰ ਸਨ, ਜੁਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ, ਉਹ ਧਾਰਾ 173(2) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111(h) ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਅਵੈਧ ਸਨ।

*Municipal
Committee,
Delhi
v.
Tilak Raj and
Delhi Improve-
ment Trust*

ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ *ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ*

ਮਿਲਾਪ ਚੰਦ (1), ਮੈਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ

Kapur, J.

ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ

ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਸਟਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਬੇਤੁਕੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ

ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਹਨ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ